

Марія Ленько

Слухач магістерської програми

Науковий керівник: д.е.н., професор Пуцентейло П. Р.

Тернопільський національний економічний університет

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПТАХІВНИЧОЇ ГАЛУЗІ

Птахівництво України – це один з найбільш розвинутих галузей тваринництва, є найважливішим джерелом поповнення ресурсів продовольства країни. Це комплексна інтегрована система, що забезпечує всі процеси: від відтворення птиці до виробництва готової продукції та її реалізації. Індустріалізація птахівництва обумовлена скоростиглістю продукції і швидкою окупністю інвестицій. Сучасні технології дозволили збільшити обсяги вітчизняного виробництва м'яса птиці і яєць, знизивши при цьому їх собівартість, що дало змогу вивести вітчизняну продукцію птахівництва на світовий конкурентоспроможний рівень.

Птахівництво має низку особливостей, які визначають її результати фінансової діяльності в сучасних умовах:

- продукти виробляються і продаються протягом всього року, тобто не існує сезонності виробництва продукції;
- є більш гнучкою в порівнянні з іншими секторами: залежність поголів'я від кількості і якості землі проявляється в меншій мірі;
- птахофабрика – найбільший виробник, де виробництво має стадії, починаючи від інкубації яєць і закінчуючи відгодівлею худоби;
- високий попит на продукцію галузі незалежно від економічної ситуації в країні;
- ринок прямого вторинного попиту (м'ясо птиці та яйце, як і для продажу, так і переробки);
- залежність галузі від виробництва комбікормів.

Бухгалтерський облік на птахівничих підприємствах є складний і трудомісткий. При його організації на птахофабриках слід врахувати те, що він повинен будуватися таким чином, щоб можна було виділити витрати на кожну технологічну групу птахів.

У птахівництві об'єктами обчислення собівартості продукції є:

- по дорослому промислового стаду – яйце харчове;
- по батьківському – племінні яйця;
- по інкубації – добовий молодняк;
- по цеху вирощування молодняка – приріст живої маси і жива маса молодняка.

Побічну продукцію птахівництва – курячий послід, перо, пух, відходи інкубаційного цеху (півники, забиті в добовому віці) – оцінюють за сумою фактичних витрат на її отримання в тому випадку, якщо вона використовується в господарстві.

У птахівництві можна виділити три об'єкти обліку витрат:

1. Доросле стадо.
2. Молодняк на вирощуванні.
3. Інкубація.

Ці об'єкти обліку витрат можуть відкриватися по кожному виду птиці (кури, качки, гуси, індики) окремо.

Для неспеціалізованих господарств витрати враховувати за двома групами: «Доросле стадо» і «Молодняк птиці». Для підприємств, що спеціалізуються на вирощуванні курей яєчного напрямку, об'єктами обліку витрат є: батьківське стадо, промислове стадо, молодняк віком від 1 до 150 днів. Для курей м'ясного і м'ясо-яєчного напрямку – батьківське стадо, молодняк віком від 1 до 180 днів, відгодівля м'ясних курчат (бройлерів).

У птахівництві витрати на продукцію розраховуються на основі даних обліку на утримання дорослого стада і молодняка птиці щодо технології їх вирощування в конкретних виробничих умовах.

Початкова вартість тисячі яєць розраховується виходячи з витрат на утримання дорослого стада птиці за вирахуванням вартості побічної продукції (посліду), встановленої відповідно до фактичних витрат і кількості отриманих яєць. У витрати на утримання дорослого стада птиці яєчного напрямку списують різницю між балансовою вартістю

дорослої птиці, проданої або забиту на м'ясо після вибракування і виручені кошти (за ціною можливого продажу), якщо балансова вартість перевищує суму виручки.

В промисловому птахівництві слід відкривати такі об'єкти обліку витрат. При вирощуванні курей-несучок:

1. Батьківське стадо.
2. Інкубація яєць.
3. Вирощування молодняка птиці (від 1 до 150 днів).
4. Промислове стадо курей-несучок.

При вирощуванні бройлерів групування об'єктів обліку витрат проводиться таким чином: Батьківські стадо; Інкубація яєць; Відгодівля м'ясних курчат (бройлерів); Вирощування ремонтного молодняка (від 1 до 210 днів).

На птахофабриках м'ясного напрямку, які вирощують качок, індиків, гусей, цесарок, перепілок, облік ведуть за чотирма групами цехів: батьківське стадо, інкубаційний цех, молодняк на відгодівлі, ремонтний молодняк.

У бройлерному птахівництві об'єкт обліку витрат – вирощування ремонтного молодняка (від 1 до 210 днів) – можна розділити на три стадії:

- молодняк віком від 1 до 60 днів;
- молодняк віком від 61 до 180 днів;
- молодняк віком від 181 до 210 днів.

Визначаючи порядок закриття рахунків на підприємстві доцільно продукцію племінного птахівництва калькулювати в першу чергу. Якщо зробити в першу чергу калькуляцію яєць промислового стада, то потім, розрахувавши фактичну собівартість яйця батьківського стада, добових пташенят, приріст одного центнера живої ваги молодняка, однієї голови дорослої птиці, виникне необхідність з промислового стада скорегувати суму загибелі і величину різниці у вартості дорослих несучок при їх вибракуванні і отриманої виручки від реалізації. Але це зробити буде неможливо, тому що рахунок з обліку витрат промислового стада буде вже закритий. Тому для розрахунку більш точної собівартості краще його закрити в останню чергу.

Таким чином, облік витрат і калькулювання собівартості продукції птахівництва є важливою частиною економічної політики підприємства, що дає змогу з максимальною точністю визначити причини, що впливають на остаточну і проміжну собівартість одиниці виробленої продукції і при необхідності, скорегувати їх.

Список використаних джерел

1. Белова І.М., Дідоренко Т.В. Завдання та принципи побудови обліку розрахунків з покупцями і замовниками. Сталий розвиток економіки. 2015. № 3 (28). С. 217-220.
2. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
3. Заболотний В.С. Реформування бухгалтерського обліку у птахівничій галузі України. Економіка та управління АПК. 2015 № 1. С. 43-49.
4. Заболотний В.С., Кирилюк О.Ф. Конкурентоспроможне птахівництво України: аналітична оцінка, прогноз розвитку. К.: ЦП «Компринт», 2013. 197 с.
5. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності підприємств в умовах інституційних трансформацій : монографія / Р. Ф. Бруханський, П. Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. 388 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 “Біологічні активи”, затверджений наказом МФУ від 18.11.2005 р. №790.
7. Пуцентейло, П. Р. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. 2015. Вип. 11. С. 224-232. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3464>
8. Пуцентейло, П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств. / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. 2015. № 1 (56). С. 194–198. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3460>
9. Рибаківа О.А. Організація і методика обліку яєць в птахівництві. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. №1 (14). С. 151-155.
10. Сава А., Завитій О. Організація і методика економічного аналізу ефективності діяльності аграрних підприємств. Сталий розвиток економіки. 2015. №2. С.198-207.